

ANTOLOGI

Mästarnas GODA RÅD 2

Innehåll

Förord	5
Sonja Hesslow.....	6
Tommy Ingberg.....	28
Beata Carlberg	50
Andreas Varro	70
Lisalove Bäckman	90
Saga Wendotte	112
Erik Johansson	132

Förord

Det är något otroligt som uppstår i skärningspunkten mellan fotografiets krav på realism och den otyglade fantasins bildidéer. Som betraktare ser vi något som ser verkligt ut, trots att motivet känns omöjligt. En oemotståndlig dissonans.

Ända sedan fotokonstens födelse har det mixtrats med olika tekniker för att komma runt fotografiets direkta avbildning av verkligheten. Men det var först när den digitala eran anlände, med Photoshop i släptåg, som fotosurrealismen blommade ut på allvar.

När jag själv upptäckte fotosurrealismen för 20 år sedan var det fortfarande höljt i dunkel hur bilderna blev till. Jag hade gett vad som helst för att ha en sådan här bok i min hand då.

Här möter du sju helt olika mästare, med en sak gemensamt ändå. De har drivet att ge sina inre världar och fantasier en bildlig form. Som åskådare kan vi golvas och imponeras av deras verk på utställningar och i böcker. Men den här boken är annorlunda. Den är din backstage-biljett till bildmakarnas innersta verkstad.

Här får du hänga över axeln på mästarna och se hur idéer uppstår, hur processen går till och hur det tekniska hantverket utförs. Hela tiden generöst späckat med råd och insikter kring de verktyg och färdigheter du behöver för att låta dina egna bildidéer ta form.

I din egen fantasivärld finns sedan oändligt att upptäcka. Trevlig resa!

- Anders Sejdeborn (fd Jensen)

Visste du att...

...under gymnasiet läste Sonja natur-/estetisk linje med inriktning teater. Hennes plan var då att bli skådespelerska och senare regissör. Kanske är det därför hon i dag är fotograf och iscensätter sina egna bilder.

Sonja HESSLOW

Att låta fantasin ta sina unika vägar är något som lockar Sonja Hesslow. Hon gillar den frihet det ger att skapa montage/surrealistiska bilder. Det finns inga ramar att hålla sig inom och inga rätt eller fel.

Blommor och växter inspirerar henne, precis som färger och former. Men det allra viktigaste är nog hennes känslor. Hennes sinnestillstånd avgör vilken väg hon går med skapandet av bilden.

Sonjas bästa tips är att lita på dig själv och att vara snäll mot dig själv. Med glädjen till skapandet kommer du långt.

www.sonja.hesslow.se

Vad är din story? Hur hamnade du där du är i dag?

Jag köpte min första systemkamera på mellandagsrean 2009 och fastnade på en gång. När jag sedan hittade Photoshop blev jag helt besatt! Vid den tidpunkten jobbade jag som vikarie på olika förskolor och ägnade all min lediga tid åt att fotografera. Jag insåg rätt snabbt att jag måste få mer tid åt mitt nyfunna intresse. Det räckte inte med alla kvällar och helger.

Efter att ha träffat på några lärare från Medie-skolorne Media College Denmark på fotomässan i Göteborg bestämde jag mig för att satsa helhjärtat på min fotokarriär. Jag lyckades skriva kontrakt med en fotograf som skulle ta sig an mig som assistent, under skolans tre år långa praktik, och därmed fick jag en plats på skolan. Senare valde jag att dela upp mina tre år av praktik på fyra olika ställen för att maximera hur mycket jag lärde mig. Jag kunde helt enkelt plocka det bästa från varje ställe för att sedan bygga upp min egen verksamhet.

En dag skulle jag banne mig leva på att göra mina fotomontage.

I augusti 2010 tog jag mitt pick och pack och flyttade till Danmark. Jag bodde på ett skolhem i Viborg. Staden hade inte mycket spännande att erbjuda så allt fokus riktades på att lära mig så mycket foto som det bara gick. På helgerna åkte alla danskar hem och kvar på skolhemmet var min isländska vän Magnus och jag. Till min stora förtjusning var Magnus en mästare på Photoshop och han ville lära mig allt han kunde. Som en svamp sög jag åt mig allt som bara gick. Efter fyra och ett halvt år i skolan blev jag tilldelad skolans stipendium med orden "För särskiljande visuell konstnärlig stil". Där och då lovade jag mig själv och mina lärare att jag skulle satsa allt. En dag skulle jag banne mig leva på att göra mina fotomontage.

Jag har alltid dokumenterat mitt liv med en enkel kamera, men från den dagen jag började med fotografi på riktigt har fokus varit på fotomontage.

Givetvis har jag fotograferat något enstaka bröllop, barnbilder och liknande men jag visste redan från början att det var fotomontage jag skulle hålla på med. I dagsläget tackar jag uteslutande nej till i princip alla uppdrag och fokuserar på att skapa min egen fotokonst genom mina montage.

Det som lockar mest är att kunna skapa en bild utifrån min egen fantasi och att kunna

Visste du att...

...Tommy är hobbyurmakare och ägnar en del av sin fritid åt att laga och samla på gamla armbandsur?

Tommy INGBERG

Att göra montage/surrealistiska bilder ger Tommy Ingberg en möjlighet att fritt skapa nya världar. Han tycker det är spännande att sätta sig med en idé men inte riktigt veta var det kommer att sluta.

Tommys inre liv ger inspiration till skapande. Även konst, musik och att resa till nya omgivningar väcker idéer.

Det bästa tipset som han har till dig är att ha roligt. Våga leka och ta ut svängarna. Låt nyfikenheten leda dig på vägen.

www.ingberg.com

Från idé till utvald bild

Bilden föreställer en man som i en avslappnad stil håller emot en stor fot som försöker att trampa på honom.

Jag minns att idén föddes ur en känsla av revanschlusta eller kanske snarare en vägran att ge upp. Det är ju en ganska enkel idé som säkert är gjord otaliga gånger tidigare, men oftast är det de enkla idéerna som är mest kraftfulla.

I det här fallet använde jag bara mig själv och fotograferade hemma mot en ljus vägg med två blixtar och självutlösare. Jag lät allting stå kvar medan jag kikade på bilderna i datorn och gjorde några försök med källbilderna innan det blev som jag tänkte. Bakgrunden och marken är bilder jag har tagit tidigare.

För mig föddes bilden ur en personlig känsla av att inte vilja ge upp, men jag tror att du kan tolka och applicera bilden på många olika sätt. Det visar inte minst den spridning som bilden fått på Internet. Jag har sett den användas i många olika sammanhang, ibland för sådant jag inte håller med om. Men det är för tidskrävande och inte särskilt konstruktivt att hålla reda på alla som "lånar" bilder på Internet.

Jag tog två bilder, en på benet och skon och en helkropp. Två blixtar, ett stativ, en ljus vägg och min kamera var allt som behövdes.

Det tycker jag är ett bra exempel på att du inte alltid behöver göra stora produktioner för att åstadkomma ett spännande resultat.

Naturligtvis finns det tekniska fel och brister som jag ser. Jag lär mig och går framåt hela tiden så rent tekniskt skulle jag nog kunna göra ett bättre jobb nu. Men en bild är inte bara det tekniska och ibland kan perfektion bli lite tråkigt. Om jag fick välja skulle jag behålla bilden precis som den är i stället för att försöka jobba vidare med idén.

Påskyndad av inspiration blev jag klar samma dag som jag började. Ofta försöker jag hejda mig själv och inte jobba i affekt på det sättet, då jag upplever att mina idéer och bilder blir bättre av eftertanke och distans. I det här fallet hade jag tur och allt föll på plats direkt.

Visste du att...

... Beata är halvt utbildad audionom. Fotolusten tog dock över och hon var tvungen att ge fotograferandet större utrymme i sitt liv igen.

Beata CARLBERG

Att gestalta inre världar som andra människor kan ta del av är vad som driver Beata Carlberg. Processen att bygga upp någonting utifrån en vision är väldigt tillfredsställande. Hon hamnar i ett flow, tiden försvinner och allt blir fokuserat och meningsfullt.

Existentiella frågor, egna känslor och erfarenheter inspirerar Beata. Även konst och natur är en stor inspirationskälla.

Beatas mest användbara tips för att lära sig hantverket är att titta på andra. Studera noggrant de bilder du vill göra och försök sedan att skapa likadant, när du fotograferar och redigerar. Det är verkligen ett bra sätt för att utvecklas, och gör det lättare att sedan hitta din egen unika stil.

www.beatacarlberg.se

Kan du beskriva vägen till en färdig bild?

Först ritar jag upp en skiss på papper. Mina skisser är väldigt enkla och inget jag lägger tid på. Jag skriver också ner mina tankar kring bilden. Ofta gör jag bilder som ingår i en serie och då skriver jag övergripande om temat jag har för serien. Sedan kan en idé ligga och gro.

Under tiden letar jag miljöer så fort jag är ute eller på en ny plats. Jag funderar även på eventuell rekvisita och kostym.

Vid fotograferingen jobbar jag mycket med min egen intuition för att känna in processen och vad som händer.

När jag arbetar har jag en grundidé men är alltid öppen för att se hur det blir när jag väl är på plats. Eftersom jag jobbar utifrån inre idéer är det viktigt att det känns autentiskt när jag skapar. Jag ändrar en idé om jag upplever att det inte blir bra. Vid fotograferingen jobbar jag mycket med min egen intuition för att känna in processen och vad som händer.

När jag använder mig själv, som jag oftast gör i mina bilder, brukar jag ha med olika kläder för att se vad som passar bäst på plats. Jag tar

bilder på olika sätt för att testa mig fram till hur bilden blir. Ibland blir det precis som jag föreställt mig och ibland en helt annan känsla.

Jag fotograferar ofta bilder på himlen och omgivningen där jag har tagit min bild, om jag skulle behöva extra miljö att klippa in i bilden.

Sedan redigerar jag bilden, vilket brukar ta lång tid. Det blir många olika versioner innan jag hittar rätt. Vissa bilder tar många dagars arbete framför datorn, medan andra inte behöver lika mycket tid. Ofta är det just redigeringen som är mest tidskrävande.

Vilka är de viktigaste arbetsredskapen när du redigerar och bearbetar dina bilder?

Lagermasker är det absolut viktigaste verktyget. Det ger mig friheten att kombinera bilder som jag vill.

Sedan är det viktigt att kunna justera färger, skuggor och ljus. Det gör jag inte alltid på samma sätt, utan jag kombinerar både nivåer, kurvor och selektiva färger. Nyans/mättnad har jag även nytta av.

Photoshop hjälper mig i mitt arbete och jag växlar mellan att använda mus och ritplatta.

På senare år har jag börjat mer med organisering. Numera har jag mappar efter årtal,

Visste du att...

...Andreas som tonåring reste till Kos för att utbilda sig till bartender.

Ön var inget för en introvert person som honom så han bokade ett flyg hem två dagar senare. Han blev konstnär i stället.

Andreas VARRO

Att kunna uttrycka komplexa, viktiga budskap och samtidigt påverka andra på djupet är fascinerande för Andreas Varro. Det är meningsfullt att skapa något visuellt, vackert och tankeväckande.

Människors utmaningar i livet inspirerar Andreas att skapa konst. Han är en god lyssnare som vill vara en del av en positiv förändring av samhället.

Andreas bästa tips till dig är att utgå från det du tycker är intressant. Om du låter din passion tala i bilderna kommer det att märkas.

www.andreasvarro.com

Vilka är de viktigaste arbetsredskapen när du redigerar och bearbetar dina bilder?

Det första jag gör är en skissbild. Dels för att visualisera hur bilden ska se ut, vilka element som ska finnas i den och för att skapa en ungefärlig komposition. När jag skissar använder jag mig av Photoshop.

Jag använder mig av Adobe Bridge för att importera och strukturera upp mina bilder. Allt ligger i en projektmapp och i denna har jag en undermapp där allt råmaterial (material direkt ur kameran) ligger. Om jag fotograferar på olika dagar eller olika ställen delar jag även upp dessa bilder i olika mappar. Jag har även en mapp där jag lägger alla exporterade verk, alltså de som ska användas i print eller på webben.

När jag väl har fotograferat allt råkonverterar jag materialet jag ska använda. Det innebär att jag ställer grundläggande inställningar som exponering, skärpa och enklare färgkorrigering i Hasselblads mjukvara Phocus. Därefter importerar jag bilderna till Photoshop. Där sker det stora arbetet. Photoshop har många avancerade funktioner, men jag är ganska sparsmakad och använder mest de grundläggande funktionerna och verktygen.

Jag använder gärna pensel för att frilägga element men också för att "måla" ljus och

skuggor. I vissa fall använder jag snabbval eller trollstav. Ofta slutar det med att jag återgår till att använda stora och skarpa penslar för att få krispiga friläggningar. Smart lagningspensel och klonstämpel är bra för att putsa upp bilder och ta bort objekt. Ibland handlar det om att ta bort sensordamm, ibland för att rensa upp bakgrund eller för att ta bort ojämnheter. Snabbval använder jag för att snabbt kunna skapa markeringar och lagermasker. Det ger en bra översikt när du målar fram en markering, i stället för att arbeta direkt på en lagermask. Smeta ut är verktyget för att förfina lagermasker och få ett lager att smälta ihop med ett annat lager. Det är lätt att kanterna blir för skarpa annars.

Jag ser själva idén och konceptet som långt viktigare än genomförandet av fotomontaget.

Vad krävs för att lyckas med ett fotomontage?

Min största styrka är min analytiska förmåga. Jag kan planera och visualisera ett arbetsflöde i detalj och utifrån det få utfallet jag vill ha. Att kunna skapa en vi-känsla på en fotografering, där alla känner sig delaktiga, tror jag är en styrka. Det gäller även i förberedelserna, att folk är väldigt måna om att hjälpa till när jag ber om hjälp. De känner sig delaktiga i

Visste du att...

...Lisalove har spelat VM i poker? Hon försörjde sig som pokerspelare under sex års tid.

Lisalove BÄCKMAN

"Att allt är möjligt" fascinerar Lisalove när hon skapar montage/surrealistiska bilder. Hon tycker om att ständigt lära sig nytt om såväl sig själv som den värld hon lever i.

Inspiration finner hon i livets tanketrassel. Det är inre reflektioner och dagdrömmar som tar henne vidare mot bildidéer.

Lisalove vill ge dig rådet att titta på din närmsta omgivning med nyfikna ögon. Leta idéer aktivt och låt fantasin ta plats.

www.lisalove.se

Vilken utrustning behövs för att lyckas?

För mitt eget bildskapande behövs ingen speciell kamera eller dyr utrustning. Jag har en snäv budget och försöker göra det mesta möjliga av det jag har eller enkelt kan bygga ihop själv. Det viktiga är förmågan att förmedla en känsla eller ett budskap. För att lyckas med det får du jobba med ditt uttryck i kropp och ansikte, bildrutans innehåll och komposition, ljusförhållanden och redigering.

Din kamera behöver ha en funktion för att självutlösa. Ett kamerastativ kan också underlätta och minska risken för olyckor, samt vara värdefullt om du vill rikta in dig på montage och behöver bildsekvenser ur specifika vinklar. Vill du öka på arsenalen av hjälpmedel så är en fjärrkontroll eller app på din mobil för att kunna styra kameran behjälpligt.

Sedan går det inte att förbise vikten av en någorlunda pigg dator med ett minne som klarar av tyngre bildfiler. Ritplattan är för mig ett essentiellt verktyg då den inte bara underlättar friläggning och retusch utan också gör att måleriet flyter naturligt.

Att lära sig se och förstå ljus och hur befintliga ljuskällor kan användas räcker gott. Efterhand som du utvecklas och i den mån du har möjlighet är det klokt att bekanta

dig med studiolutrustning. Själv började jag med befintligt dagsljus, använde fasta ljuskällor vid behov och har ganska nyligen börjat min resa med studioblixtar. Det har öppnat upp en värld av möjligheter med ökad kontroll över ljuset. Nu kan jag fotografera under fler av dygnets timmar. Ljus är något vi har brist på vintertid i Skellefteå.

*Med enkla medel går det att
förvandla tygstycken till maffiga
plagg, kapsyler till smycken
och spagetti till en peruk.*

Rekvisita finns överallt i vardagen om du betraktar din omgivning med nyfikna ögon. Ställen som jag finner fulla med ögongodis är byggvaruhandeln, loppmarknader, auktioner, ödehus, skog och mark eller varför inte soptippen.

Visst förälskar jag mig i rekvisita som jag bara kan drömma om att kunna lägga vantarna på. Ofta går det utmärkt att spinna vidare på den där saken som fastnat i ens sinne och hitta andra saker som kan fylla en liknande funktion men på ett mer originellt och underfundigt sätt. Med enkla medel går det att förvandla tygstycken till maffiga plagg, kapsyler till smycken och spagetti till en peruk. Kanske kan du låna eller fotografera av

Motivet känns orimligt, men det ser verkligt ut. Det är precis det fotosurrealism går ut på. Att skapa magiska världar som förenar fantasi och verklighet. Där ingenting är omöjligt.

Den här boken tar dig med på en spännande resa tillsammans med sju mästare inom fotomanipulation och fotosurrealism.

Förbered dig på en läsning fullspäckad med både kunskap och inspiration. Lär dig hur idéer uppstår, hur processen går till och hur det tekniska hantverket utförs. Varför ljus och skuggor är så viktigt, men varför du inte måste vara någon mästarfotograf för att lyckas.

När du läst boken är du redo att ta steget att låta dina egna bildidéer ta form. I din egen fantasivärld finns sedan oändligt att upptäcka.

Antologi med

Sonja Hesslow

Tommy Ingberg

Beata Carlberg

Andreas Varro

Lisalove Bäckman

Saga Wendotte

Erik Johansson

Utgiven av
Moderskeppet

ISBN 978-91-89159-57-0

9 789189 159570